

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Annettu Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1997

Asia: Irtisanomista koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua:

Museoviraston 24.1.1997 tekemä päätös, jolla A:n virkasuhde on irtisanottu.

Oikaisuvaatimus:

A on vaatinut irtisanomisen kumoamista.

Asian käsittely:

Museovirasto on antanut asiasta vastineen ja A sen jälkeen vastaselityksensä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu:

Perustelut:

A:n virkasuhde on päätöksellä 24.1.1997 irtisanottu, koska hän oli irtisanonut palvelussuhdeasuntonsa ja asumista tuossa asunnossa oli pidettävä A:n virkasuhteen olennaisena ehtona.

Valtion virkamieslain (750/94) 14 § velvoittaa virkamiehen suorittamaan tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjoh- to- ja valvontamääräyksiä sekä käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Käyttäytymisvelvollisuuden on katsottu ulottuvan myös vapaa-ajalle muun muassa silloin, kun virkamies on asemassa, johon voi liittyä merkittävää julkisen vallan käyttöä. Saman lain 25 §:n 2 momentin mu- kaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Hallituksen esityksen perustelujen (1993 vp-HE 291 s.37) mukaan on irtisanomisperusteen olemassaoloa arvioitaessa otettava huomioon valtion palveluksessa olevien virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvat erilaiset vaatimukset.

Selvitys tapahtumista

Museovirasto on 7.8.1992 julistanut haettavaksi vahtimestarin viran. Hakuilmoituksen mukaan vahtimestari on työaikalain mukainen virkamies, joka on velvoitettu asumaan Seurasaaren ulkomuseon yhteydessä olevassa virka-asunnossa (68 m²). Tehtäviin ilmoitettiin kuuluvan hoitaa ja valvoa ulkomuseon museorakennuksia, -esineistöä ja aluetta sekä osallistua museon avoinnapitoon.

A on palkattu hoitamaan mainittua vahtimestarin virkaa 5.10.1992 lukien. Kirjeellään 13.1.1997 hän on ilmoittanut irtisanovansa palvelussuhteensa Seurasaaren ulkomuseossa sanotusta päivästä lukien.

Koska asumisesta oli sovittu ennen virkaan nimittämistä ja asumisen on siten katsottava muodostavan olennaisen virkasuhteen ehdon, museovirasto on katsonut A:n menettelyn muodostavan erityisen painavan syyän hänen virkasuhteensa irtisanomiseen.

Oikeudellista arviointia

A on nimitetty vahtimestarin virkaan 5.10.1992 lukien. Tuolloin voimassa olleen valtion virkamieslain (755/86) 26 §:n mukaan virkamies oli velvollinen asumaan hänelle varatussa virka-asunnossa, jos viran asianmukainen hoitaminen sitä vaatii. Kyseisen lain nojalla annetun valtion virkamiesasetuksen 8 §:n mukaan asunnon määräsi virka-asunnoksi asianomainen ministeriö. Nykyiseen valtion virkamieslakiin ei sisälly säännöstä virkamiehen velvollisuudesta asua virka-asunnossa. Lakia koskevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan voidaan niissä tapauksissa, joissa tehtävien hoito välttämättä vaatii asumista virka-asunnossa, asiasta sopia valtion virkamieslain 44 §:ssä tarkoitetulla sopimuksella. Käytännössä tällaisen sopimuksen solmiminen on kuitenkin ongelmallista. Valtion virkaehtosopimuslain (664/70) 2 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen velvollisuudesta ei saa sopia. Valtion virkamieslain 44 §:n mukaisella sopimuksella taas ei voi sopia asiasta, josta valtion virkaehtosopimuslain 2 §:n 2 momentin mukaan ei saa sopia.

Hakuilmoituksen ja vahtimestarin viran johtosäännön perusteella on pidettävä selvänä, että A on viran vastaanottaessaan tiennyt velvollisuudestaan asua ulkomuseon yhteydessä olevassa virka-asunnossa.

Vahtimestarille johtosäännön mukaan kuuluvista tehtävistä erityisesti valvontaa helpottaisi asuminen virka-asunnossa museoalueella. Asuntoon ei kuitenkaan ole asennettu valvonta- tai hälytinalaitteita teknisiksi apuvälineiksi. Vahtimestarille ei myöskään ole asetettu velvollisuutta olla valmiudessa työajan ulkopuolella. Valvonnan jatkuvuutta ei ole varmistettu sijais- tai muilla järjestelyillä. Ottaen huomioon johtosäännön määrittelemien vahtimestarien tehtävien lukuisuuden ja valvottavan alueen laajuuden ei riittävänä valvonnan kannalta voida pitää vahtimestarin satunnaista paikallaoloa asunnossaan. Vartiointiliikkeen suorittamaa valvontaa työajan ulkopuolella onkin pidettävä ratkaisevasti valvonnan tasoa nostavana.

Kerrotun perusteella virkamieslautakunta toteaa, että vahtimestarin virkatehtävien hoitaminen käytännössä ei välttämättä edellytä asumista museoalueella. Koska A:lla ei ole lakiin eikä sopimukseen perustuvaa velvollisuutta asua museoalueella, virkamieslautakunta katsoo, ettei museovirastolla ole ollut valtion virkamieslain 25 §:ssä säädettyä perustetta irtisanoa hänen virkasuhdettaan.

Päätös:

Oikaisuvaatimus hyväksytään ja irtisanominen kumotaan.

Sovelletut lainkohdat:

Valtion virkamieslain (750/94) 14 §, 25 §:n 2 momentti, 53 § ja 54 §.

Muutoksenhaku:

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Kallio, jäsenet Kulla, Paavilainen, Hyvönen, A. Nieminen, Salo, M. Nieminen ja Sipiläinen.